

Odůvodnění žádosti o výjimku podle čl. 6 odst. 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou (dále jen „Nařízení“)

Verze s vyznačeným obchodním tajemstvím

Analýza dopadů Nařízení na bezpečnost dodávek

V současné době nakupuje ČEPS regulační zálohu (PpS) v celkovém souhrnném objemu cca 1700 MW (jedná se o součet kladné i záporné regulační zálohy). Tato hodnota je dána zejména povinností pokrýt největší potenciální incident, ke kterému může v elektrizační soustavě ČR dojít. Tímto incidentem je výpadek bloku jaderné elektrárny Temelín s výkonem cca 1100 MW. Pokud k tomuto výpadku dojde, je třeba jej okamžitě nahradit kladnou regulační zálohou. Vzhledem k relativně velké a předvídatelné potřebě regulační zálohy v porovnání se spotřebou elektrické energie v ČR a instalovaným výkonem elektráren v ČR je v současné době alespoň polovina objemu regulační zálohy nakupována s dostatečným předstihem v rámci tzv. tříletého výběrového řízení. Další část do zhruba 95 % zbývajících regulačních záloh je dokupována v ročních výběrových řízeních, které probíhají minimálně 3 měsíce přede dnem plánované dodávky. V praxi to znamená, že ČEPS uzavírá smlouvy na dodávku regulační zálohy v maximálně tříletém předstihu, přičemž délka trvání takové smlouvy odpovídá maximálně jednomu roku pásmové dodávky. Tento způsob nákupu regulační zálohy dává ČEPS jednoznačně dostatek prostoru pro zajištění potřebné regulační zálohy pro účely zajištění bezpečnosti provozu přenosové soustavy. Zároveň platí, že v případě nedostatku regulační zálohy, může být tato záloha dokoupena v dalších kolech dlouhodobého výběrového řízení či na denním trhu.

Povinný přechod na nový způsob nákupu dle požadavků Nařízení představuje značné riziko, že nebude možné pokrýt celou potřebu regulační zálohy na denním trhu, jelikož ten v současné době slouží k nákupu řádově nižších objemů a jeho likvidita je tedy velice nízká. Denní nákup PpS je dále vystaven přímé soutěži s trhem se silovou elektřinou, což opětovně nese riziko, že v případě potřeby nebude na tomto trhu možné zajistit dostatečný a potřebný objem regulační zálohy.

I v případě, že bude schválena předmětná výjimka, tak i samotné navýšení nákupů na alespoň 30 % regulační zálohy na denním trhu od 1. ledna 2020 představuje zvýšené riziko nepokrytí potřebné zálohy v rámci současných procesů, organizačního zajištění (a to i na straně poskytovatelů) a IT systémů, což se samozřejmě může projevit i v ohrožení bezpečnosti provozu soustavy. Pokud by nedošlo ke schválení předmětné výjimky ze strany ERÚ a ČEPS by tak měla povinnost zajistit 100 % objemu regulační zálohy na denním trhu,

bylo by nutné celý proces nákupu na denním trhu implementovat úplně nanovo tak, aby zvládl pojmout nový, vysoký objem nabídek a zejména jejich následné vyhodnocení. Proces zprovoznění nového modulu v obchodním portálu ovšem vyžaduje zhruba 1 až 2 roky technického vývoje a testování, přičemž Nařízení své požadavky definuje v časovém horizontu 6 měsíců.

Současně s tím by ČEPS musela od 1. ledna 2020 nakupovat veškerý objem regulační zálohy na denní bázi, na což není připraven obchodní portál, ani samotní poskytovatelé těchto služeb. Naplnění požadavků Nařízení je kromě zásadního navýšení rizika nepokrytí potřeb regulační zálohy a tedy narušení bezpečnosti provozu soustavy, v daném časovém horizontu i technicky nerealizovatelné.

Analýza dopadů Nařízení na hospodářský užitek

V současné době zaručuje schéma nákupu stabilní prostředí pro poskytovatele, kteří jsou díky jistotě v plánování svých výnosů ochotní nabízet nižší ceny v dlouhodobých kontraktech. Jak je patrné z hodnot v níže uvedené Tabulce 1, ceny v dlouhodobých kontraktech (DK) jsou výrazně nižší než ceny na denním trhu (DT). U služby aFRP je rozdíl mezi dlouhodobými a denními kontrakty nejmenší, a to ve výši přesahující 60 %, u služeb mFRP jsou pak ceny na DT vyšší několikanásobně.

	Cena [Kč/MWh]	nárůst DT oproti DK
aFRP DK	619	+ 62,7%
aFRP DT	1008	
mFRP15+ DK	195	+ 236,6%
mFRP15+ DT	657	
mFRP15- DK	174	+ 229,6%
mFRP15- DT	574	
mFRP5 DK	494	+ 453,5%
mFRP5 DT	2734	

Tabulka 1 - Ceny na DK a DT¹

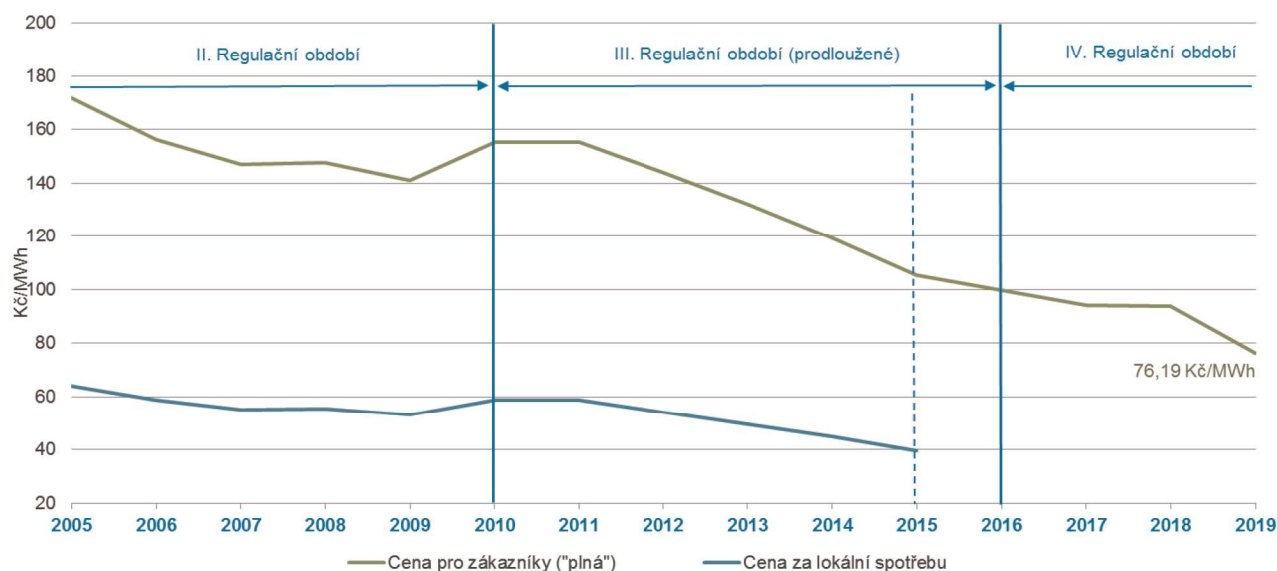
S ohledem na výše uvedené lze předpokládat, že udělení výjimky umožňující dlouhodobější nákup regulační zálohy bude mít výrazně mírnější a tudíž jednoznačně pozitivní dopad na

¹ Průměrné ceny DT za období od 1. ledna 2016 do 30. dubna 2019, Průměrné ceny DK za období od 1. ledna 2016 do 31. prosince 2021.

trh s regulační zálohou oproti situaci, kdy by ČEPS musela nakupovat celý objem záloh na denním trhu.

Náklady na obstarávání regulační zálohy mají přímý dopad do cen elektrické energie hrazené koncovými zákazníky v podobě platby za systémové služby (dále jen „SyS“). Jak je patrné z Obrázku č. 1, od roku 2010 se platba za SyS snížila na polovinu, a to právě díky klesajícím cenám regulační zálohy dosahovaným v dlouhodobých kontraktech.

Obrázek 1 - Vývoj cen za SyS

Závěr

Udělení výjimky je pro ČEPS klíčové jak z pohledu plnění svých zákonných povinností spočívajících v zajištění bezpečného, spolehlivého a efektivního provozu elektrizační soustavy (resp., slovy Nařízení, zajištění bezpečnosti dodávek), tak i z hlediska hospodářského užitku a zajištění funkčního trhu s regulační zálohou. Jen udělení předmětné výjimky totiž umožní pozitivní a postupnou adaptaci, a to jak ČEPS, tak i poskytovatelům těchto služeb, na denní nákup regulační zálohy bez skokových, málo vyzkoušených, a tím pádem i rizikových opatření.

Naopak neudělení výjimky pro ČEPS (a potažmo ČR) představuje značná provozní rizika, která mohou vyústit v nepokrytí potřeb regulační zálohy i ekonomická rizika, která mohou

navýšit ceny elektřiny pro koncového zákazníka.

Poskytovatelé by se v takovém případě snažili pokrýt chybějící očekávaný příjem z výběrových řízení na jiných trzích a pro trh s regulační zálohou by nezůstal k dispozici dostatečný objem regulační zálohy.

Doplnění odůvodnění žádosti o výjimku podle čl. 6 odst. 9 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943

Verze s vyznačeným obchodním tajemstvím

1. Analýza dopadu na bezpečnost dodávek

a. Shrnutí problémů s implementací (úpravou systémů) pro nákup 100 % na denním trhu (DT)

Současný stav modulů a IT nástrojů pro nákup regulačních záloh

Společnost ČEPS při nákupu regulačních záloh využívá obchodní portál MMS, jehož součástí jsou pro tyto účely dva moduly implementované v roce 2017.

Pro potřeby dlouhodobých výběrových řízení je implementován modul elektronická výběrová řízení, který umožňuje spolupráci s optimalizačním nástrojem Lancelot PVŘ, ve kterém jsou výběrová řízení vyhodnocována. Tento modul umožňuje poskytovatelům nabízet celou řadu nabídek a je tak v současné době používán pro nákup zhruba 95 % regulačních záloh.

Současný modul pro denní trh v obchodním portálu MMS byl historicky navržen a je používán pro zajištění nákupu přibližně 5 % celkového objemu regulačních záloh, který se vzhledem k omezené flexibilitě nabídek vyhodnocuje přímo v modulu MMS. Stávající modul neumožňuje například podání blokových nabídek, šifrování podaných nabídek nebo spuštění opakovaného dodatečného nákupu regulačních záloh v případě jejich nedokoupení.

Controllingové procesy jsou vzhledem k převažujícím nákupům v rámci dlouhodobých výběrových řízení, konaných maximálně dvakrát ročně, realizovány mimo obchodní portál MMS.

Nové moduly pro DT

Změna v rozložení podílu dlouhodobých a krátkodobých kontraktů na regulační zálohu znamená implementaci dvou zcela nových modulů v MMS z následujících důvodů:

- modul elektronická výběrová řízení nesplňuje zejména nároky na časový horizont vyhodnocení krátkodobých výběrových řízení (není možné nadále využívat optimalizační nástroj Lancelot PVR),
- současný modul denní trh není vyhovující ani z pohledu výkonnosti, ani z pohledu bezpečnosti pro 100% nákup regulačních záloh,
- stávající controllingové procesy nejsou vyhovující.

Modul denní trh

Proto musí být v případě nákupu 30 % až 100 % celkového objemu regulačních záloh na denním trhu implementován nový modul obchodního portálu MMS pro denní trh splňující veškeré požadavky na něj kladené. Společnost ČEPS tak již v předstihu začala s pracemi na implementaci takového modulu (analytické práce byly zahájeny již před platností NAŘÍZENÍ (EU) 2019/943). Z důvodu časové náročnosti kladené na denní trh bylo nezbytné celý proces vyhodnocení zautomatizovat a navrhnout přímo do obchodního portálu MMS. Tento návrh a implementace nového modulu je časově náročná a vyžádala si již cca 10 měsíců.

Nový proces denního trhu, z důvodu zajištění bezpečnosti soustavy, bude mít až dvě kola. Z tohoto důvodu bylo nutné od základu upravit pravidla denního trhu, která jsou součástí Pravidel provozu obchodního portálu MMS, a která jsou aktuálně (říjen 2019) konzultována s poskytovateli. Jedná se zejména o tyto úpravy:

- nabídkové ocenění nabídek namísto marginálního ocenění,
- denní blokové a hodinové nabídky,
- výkonově dělitelné a nedělitelné nabídky,
- časový harmonogram denního trhu.

V současné době se nový modul denní trh nachází ve fázi realizace. Po dokončení této fáze musí společnost ČEPS zajistit testování funkčnosti systému, testování s navazujícími IT systémy a testování s třetími stranami/poskytovateli. Společnost ČEPS musí realizovat kompletní testování nového modulu během jednoho měsíce, což klade na všechny zúčastněné strany extrémní nároky. I přes maximální snahu společnosti ČEPS bude testování velice náročné, jelikož bude nutné koordinovat i testování jednotlivých poskytovatelů, a tedy nelze vyloučit existenci chyb.

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

Nákup 30 % celkového objemu regulačních záloh na denním trhu umožní společnosti ČEPS zajistit základní potřeby regulačních záloh v rámci dlouhodobých kontraktů, a tím výrazně zvýšit zajištění spolehlivosti provozu elektrizační soustavy a zachovat si i přijatelný časový prostor pro případné mimořádné zajištění zbývajících potřeb, např. přímým oslovením poskytovatelů. Pro tento případ již také byla přizpůsobena strategie nákupu regulačních záloh tak, aby se v rámci dlouhodobých nákupů prioritizovalo zajištění kritických záloh typu aFRR+ a aFRR-.

S rostoucím podílem nákupu regulačních záloh na denním trhu rostou dopady případných chyb v novém modulu (i v navazujících IT nástrojích a systémech všech dotčených stran) na bezpečnost provozu. V případě 100% nákupu na denním trhu by pak měly případné nekomunikace IT systémů přímé dopady na fungování elektrizační soustavy ČR.

Modul controlling

Současná praxe dlouhodobých výběrových řízeních významně usnadňovala procesy controllingu (zejména z pohledu plánování nákladů na zajištění potřebných regulačních záloh), protože většina nákladů byla známa z dlouhodobých výběrových řízení. Při zvyšování objemu záloh nakoupených na denním trhu je tak nezbytné, pro potřeby controllingu, kromě implementace nového modulu denní trh implementovat další modul do obchodního portálu MMS. Cílem tohoto modulu bude podpora plánování nákladů, controlling nákladů a posuzování celkové efektivity nákupu regulačních záloh na denním trhu.

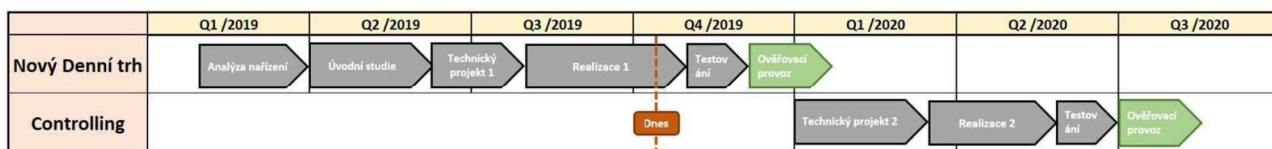
Vzhledem k implementaci nového denního trhu není možné i s maximálním nasazením lidských zdrojů IT dodavatele obchodního portálu implementovat současně oba nové moduly. Realizace modulu controlling tak může začít nejdříve po úspěšném nasazení předchozího modulu, očekávaný termín zahájení realizace je tak v lednu 2020 (s předpokládaným nasazením v Q3/2020).

Pro nákup 30 % objemu regulačních záloh dokáže společnost ČEPS dočasně zajistit záložní controllingové procesy bez využití zmiňovaného nového modulu. Tyto záložní procesy jsou ale pouze částečně podporované IT nástroji a nejsou dostačující pro dlouhodobý standardní provoz. Časová náročnost a procesní složitost je výrazně vyšší v závislosti na objemu nákupu na denním trhu. Pro nákup 100 % objemu regulačních záloh na denním trhu jsou záložní procesy zcela nevyhovující a společnost ČEPS by v takovém případě nebyla schopna posoudit efektivitu denního trhu a plnit plány nákladů na obstarávání regulačních záloh. Časový harmonogram implementace obou nových modulů je znázorněn na následujícím obrázku.

VEDEME ELEKTRINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

Obrázek 1: Harmonogram implementace nových modulů v obchodním portálu MMS

Ke všem v současné době realizovaným změnám přistupovala společnost ČEPS s respektováním zvýšení důležitosti denního trhu, nicméně očekávané softwarové řešení umožní zvládnout nákup 30 % celkového objemu regulačních záloh na denním trhu na hranici přijatelného rizika pro zajištění bezpečného provozu ES ČR. Při navýšení objemu teoreticky až na 100 % by společnost ČEPS nebyla schopna garantovat proveditelnost změn a jejich odpovídající otestování s poskytovateli. Při 100% nákupu regulačních záloh na denním trhu by bylo nutné upravit časové uzávěrky, protože automatizovaný proces vyhodnocení v obchodním portálu je závislý na počtu nabídek (tedy i objemu nakupovaných regulačních záloh, při zachování flexibility nabídek pro poskytovatele). Úprava časových uzávěrek by zasáhla do dalších navazujících obchodních procesů (obchodování na denním trhu Operátora trhu). Při navyšování nakupovaného objemu bude nutné navýšit maximální počet podaných nabídek jednoho poskytovatele na jednu službu, který je v současné době stanoven na osm nabídek na službu. Pro navýšení tohoto počtu je nutné najít a následně implementovat dostatečně rychlé a robustní softwarové řešení.

b. Shrnutí problémů s implementací nákupu 100 % v termínu od 1. ledna 2020

V případě nutnosti přejít skokově na denní nákup regulačních záloh je ohrožena bezpečnost elektrizační soustavy ČR prostřednictvím nejasného zajištění dostatečného objemu regulačních záloh. Není nám známo, že by nějaká jiná země přešla skokově na 100% nákup regulačních záloh na denním trhu bez jakéhokoli dopadu na trh a bezpečnost soustavy. Zajišťování a skladba regulačních záloh je vždy spojena se zdrojovou základnou dané země a technickými možnostmi této základny, která také prochází pozvolnými změnami v řádech let.

Vzhledem k navrhované skokové změně je pro společnost ČEPS neznámou dostatečná připravenost jednotlivých poskytovatelů (viz kapitola 1.e.) a především, jak se nové podmínky promítnou do provozu jednotlivých energetických zařízení ve vazbě na současné ceny silové elektřiny a ceny emisních povolenek. Tato nejistota v budoucím chování poskytovatelů na úplně novém trhu představuje riziko zajištění provozu soustavy.

Kromě implementace modulu denního nákupu pravděpodobně vzniknou problémy i v procesu přípravy provozu, kde je dnes provoz plánován v návaznosti na akceptované nabídky regulačních záloh z ročních kontraktů. Při skokovém přechodu na denní nákup

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

jednoznačně převládne přímé ekonomické rozhodování a jednotlivá energetická zařízení nebudou žádným způsobem motivována udržovat svá zařízení v provozu pouze za účelem účasti na denním trhu (s nejistým výhledem akceptace jejich nabídek). Společnost ČEPS by tak v určitých situacích musela vynucovat provoz z důvodu zajištění provozní bezpečnosti s jen těžko vyčíslitelnými náklady a tím dopadem na ceny pro zákazníky.

100% denní nákup by měl vazbu a dopady na prakticky všechny předcházející a návazné procesy zajištění provozuschopnosti elektrizační soustavy ČR.

c. Potřebné výkony jednotlivých regulačních záloh pro rok 2020

Společnost ČEPS plánuje na základě výpočtu potřeb jednotlivých služeb nakoupit následující množství regulačních záloh:

aFRR+	aFRR-	mFRR5	mFRR15+	mFRR15-
345 MW	350 MW	505 MW	290 MW	250 MW

Tabulka 1: Roční průměrné potřeby regulačních záloh

Jedná se o roční průměrné potřeby s respektováním pravidel dle Nařízení komise (EU) 2017/1485 (dále jen „SOGL“) a provozní bezpečnosti. Potřeby a nákup služeb se v jednotlivých kalendářních týdnech a denních pásmech liší.¹

d. Povinnosti PPS (EZ, SOGL) na zajištění bezpečného provozu soustavy

Zákon č. 458/2000 Sb. Zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)

§2 Vymezení pojmů odst. (2) a) bod 13

„systémovými službami činnosti provozovatele přenosové soustavy pro zajištění spolehlivého provozu elektrizační soustavy s ohledem na provoz v rámci propojených elektrizačních soustav,“

§2 Vymezení pojmů odst. (2) a) bod 20

„službou přenosové soustavy zajišťování přenosu elektřiny, systémových služeb a služeb souvisejících se zabezpečením spolehlivého a bezpečného provozu přenosové soustavy,“

¹ ČEPS určuje své potřeby na základě granularity pásma kalendářního týdne. Jednotlivé pásmové časové jednotky jsou popsány v Pravidlech provozu obchodního portálu MMS Část II.: Podpůrné služby

§ 24 Provozovatel přenosové soustavy

(1) Provozovatel přenosové soustavy

- a) „zajišťuje bezpečný, spolehlivý a efektivní provoz, obnovu a rozvoj přenosové soustavy a zajišťuje propojení přenosové soustavy s jinými soustavami, a za tím účelem zabezpečuje podpůrné služby a dlouhodobou schopnost přenosové soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přenosu elektřiny, spolupracuje s provozovateli propojených přenosových soustav a spolupracuje na integraci vnitřního evropského trhu s elektřinou,“
- b) „poskytuje službu přenosové soustavy,“
- c) „řídí toky elektřiny v přenosové soustavě při respektování přenosů elektřiny mezi propojenými soustavami ostatních států a ve spolupráci s provozovateli distribučních soustav v elektrizační soustavě,“
- d) „odpovídá za zajištění systémových služeb pro elektrizační soustavu na úrovni přenosové soustavy,“
- e) „účastní se vyrovnávacího mechanismu a uskutečňuje platby podle vyrovnávacího mechanismu mezi provozovateli přenosových soustav v souladu s Nařízením o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou a při zachování bezpečnosti a spolehlivosti přenosové soustavy poskytuje přeshraniční přenos elektřiny účastníkům trhu s elektřinou,“
- f) „v případě existujícího či hrozícího nedostatku kapacity přenosové soustavy informuje dotčené účastníky trhu s elektřinou na základě jejich žádosti o důvodech, pro které neuskutečnil přenos elektřiny.“

(3) Provozovatel přenosové soustavy má právo

- b) „obstarávat za nejnižší náklady podpůrné služby a elektřinu pro krytí ztrát elektřiny v přenosové soustavě a pro vlastní potřebu; pro řízení rovnováhy mezi výrobou a spotřebou a pro řízení toků elektřiny podle odstavce 1 písm. c) obstarávat regulační energii,“

(10) Provozovatel přenosové soustavy je dále povinen

- r) „dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, vykazovat Energetickému regulačnímu úřadu úroveň kvality dodávek a služeb a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup,“

- z) „zajistit neznevýhodňující podmínky pro poskytovatele podpůrných služeb.“

Nařízení komise (EU) 2017/1485 ze dne 2. srpna 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro provoz elektroenergetických přenosových soustav

Článek 157, odst. 2.

a) „všichni provozovatelé přenosových soustav z bloku LFC v synchronně propojené oblasti kontinentální Evropa a severské synchronně propojené oblasti stanoví požadovaný objem FRR bloku LFC na základě soustavných záznamů za uplynulé období obsahujících alespoň minulé hodnoty odchylky v daném bloku. Vzorek těchto záznamů za uplynulé období pokrývá přinejmenším dobu do obnovení frekvence. Časové období těchto záznamů je reprezentativní a zahrnuje období nejméně jednoho celého roku, které nekončí dříve než šest měsíců před datem, kdy byl proveden výpočet;“

c) „všichni provozovatelé přenosových soustav z bloku LFC stanoví poměr automatických a ručně ovládaných FRR a dobu do plné aktivace těchto automatických a ručně ovládaných záloh, aby splnili požadavky podle písmene b). Za tímto účelem nesmí být doba do plné aktivace automatických ani ručně ovládaných FRR bloku LFC delší než doba do obnovení frekvence;“

PŘÍLOHA III

Tabulka 1

Určující parametry kvality frekvence jednotlivých synchronně propojených oblastí

	Kontinentální Evropa	Velká Británie	Irsko a Severní Irsko	Severská
Standardní rozsah frekvence	± 50 mHz	± 200 mHz	± 200 mHz	± 100 mHz
Maximální okamžitá odchylka frekvence	800 mHz	800 mHz	1 000 mHz	1 000 mHz
Maximální odchylka frekvence v ustáleném stavu	200 mHz	500 mHz	500 mHz	500 mHz
Doba do zotavení frekvence	nepoužívá se	1 minuta	1 minuta	nepoužívá se
Rozsah zotavení frekvence	nepoužívá se	± 500 mHz	± 500 mHz	nepoužívá se
Doba do obnovení frekvence	15 minut	15 minut	15 minut	15 minut
Rozsah obnovení frekvence	nepoužívá se	± 200 mHz	± 200 mHz	± 100 mHz
Doba do spuštění výstražného stavu	5 minut	10 minut	10 minut	5 minut

Tabulka 2

Cílové parametry kvality frekvence jednotlivých synchronně propojených oblastí

	Kontinentální Evropa	Velká Británie	Irsko a Severní Irsko	Severská
Maximální počet minut mimo standardní rozsah frekvence	15 000	15 000	15 000	15 000

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

Vyhláška č. 79/2010 Sb. Vyhláška o dispečerském řízení elektrizační soustavy a o předávání údajů pro dispečerské řízení

§ 9 Příprava provozu přenosové soustavy

(1) Příprava provozu přenosové soustavy obsahuje:

a) „*plán provozu zařízení přenosové soustavy zpracováváný na základě plánu údržby a vypínání těchto zařízení, plánu provozu výroben elektřiny, přípravy provozu distribučních soustav a spolupráce se zahraničními provozovateli přenosových soustav,*“

b) „*předpokládaný průběh zatížení,*“

c) „*kontrolu spolehlivosti provozu přenosové soustavy včetně omezení přeshraničních přenosů,*“

d) „*velikost a strukturu podpůrných služeb nezbytných pro spolehlivost provozu elektrizační soustavy a mezinárodního propojení a*“

e) „*plán vynuceného provozu výroben elektřiny.*“

(4) Údaje nezbytné pro zpracování přípravy provozu předávají provozovateli přenosové soustavy

a) „*provozovatelé přenosových soustav, se kterými existuje propojení,*“

b) „*provozovatelé regionálních distribučních soustav,*“

c) „*výrobci elektřiny, jejichž výrobní elektřiny jsou připojeny k přenosové soustavě,*“

d) „*zákazníci, jejichž odběrná elektrická zařízení jsou připojena k přenosové soustavě,*“

e) „*poskytovatelé podpůrných služeb.*“

e. Popis dopadu nákupu 100 % objemu regulačních záloh na denním trhu na poskytovatele

Současná praxe obstarávání regulačních záloh je založena na bázi dlouhodobých výběrových řízení. Společnost ČEPS nakupovala základní objem regulačních záloh (přibližně 60 % celkového objemu) ve výběrových řízeních na tři roky dopředu. Přibližně do výše 95 % celkového objemu regulačních záloh nakupovala společnost ČEPS v podzimních dokupech, které byly organizovány v září na následující kalendářní rok. Dlouhodobé nákupy přitom umožňovali poskytovatelům nabízet služby až v granularitě pásma kalendářního týdne, což jim umožňovalo plánovat roční provoz i s odstávkami a údržbou. Zbývajících 5 % objemu regulačních záloh společnost ČEPS nakupovala na denním trhu (včetně případné náhrady vypadlých zařízení z dlouhodobých kontraktů).

Poskytovatelé mají na tento model nákupu připravené své informační systémy, plánování výroby, plánování palivových nákladů, odstávek, údržby a dostatečné pokrytí lidských zdrojů. Změna na 100% nákup na denním trhu v krátkém časovém horizontu by se dotkla všech zmíněných oblastí a její plná implementovatelnost, včetně testování takového procesu je v tak krátkém časovém horizontu neproveditelná.

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

Společnost ČEPS předpokládá následující dopady na poskytovatele:

Informační systémy

Dlouhodobá výběrová řízení jsou realizována v obchodním portálu MMS. Vzhledem k tomu, že jsou pořadáná maximálně několikrát za rok, je možnost zadávat nabídky poskytovatelům umožněna pouze skrze šifrované internetové prohlížeče v uživatelském prostředí obchodního portálu MMS.

Oproti tomu současný denní trh, umožňuje poskytovatelům, pro zvýšení uživatelského komfortu, podávat nabídky formou webových služeb. Poskytovatelé si tedy mohli ve svých informačních systémech vytvořit své vlastní SW prostředí pro podávání nabídek, které jsou pak následně odeslány do obchodního portálu MMS. Tuto možnost využívá většina poskytovatelů zejména z důvodu navázání denního trhu na přípravu provozu, tedy rozepsání akceptovaných nabídek (akceptovaný objem regulačních záloh) na jednotlivá energetická zařízení, která budou regulační zálohy poskytovat. Z pohledu poskytovatelů tato funkcionality určitě obsahuje další benefity pro snížení administrativní zátěže, které společnost ČEPS nemůže posoudit.

Z důvodů řádového navýšení obchodovaného množství na denním trhu nemá společnost ČEPS jinou možnost než přistoupit k vytvoření nového modulu v obchodním portálu MMS. Tento modul bude připraven na první obchodní den 1. ledna 2020. Vzhledem k časové náročnosti implementace nového modulu nelze zaručit, že poskytovatelé budou mít dostatečný prostor pro implementaci a otestování nových a zabezpečených webových služeb a dalších nástrojů ve svých informačních systémech podporující každodenní nabízení objemu regulačních záloh v modulu nového denního trhu.

Poskytovatelé využívající přednostně webové služby, které ještě nebudou v plném rozsahu nasazené a otestované, budou tedy muset objem regulační zálohy nabízet na denní bázi skrz uživatelské rozhraní obchodního portálu MMS, což pro ně bude znamenat zvýšení administrativní zátěže a riziko chyb při manuálním zadávání. Tento postup v případě 100 % nákupu na denním trhu může znamenat ohrožení včasného podání všech nabídek z důvodu nutného manuálního podávání nabídek uživatelem.

Plánování výroby

Dlouhodobé kontrakty na rok dopředu umožňují poskytovatelům efektivně plánovat svoji výrobu, odstávky a údržbu energetických zařízení. Na základě výběrových řízení, která probíhala v září na další kalendářní rok, byli poskytovatelé schopni předat společnosti ČEPS plán odstávek do roční přípravy provozu, který je pro poskytovatele závazný na základě §9 odst. (4) a) vyhlášky č. 79/2010 Sb. Dále byly odstávky aktualizované v měsíční přípravě

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

provozu. Pokud by byl 100 % objemu regulační zálohy nakupováno na denním trhu, nebudou poskytovatelé schopni optimálně naplánovat odstávky dle poskytování regulačních záloh. V případě, že poskytovatelé budou měnit odstávky na základě výsledků denního trhu a ostatních vlivů např. ceny elektřiny nebo podle dostupnosti kapacit dodavatelských firem, není společnost ČEPS schopna dopředu ověřit dostatek energetických zařízení schopných poskytnout regulační zálohu. Společnost ČEPS pak případně bude muset pro zachování bezpečnosti provozu přistoupit v přípravě provozu k vynucování provozu dle §9 Příprava provozu přenosové soustavy odst. (1) e) Vyhlášky č. 79/2010, Sb., a tím vytvoří dodatečný zásah do trhu s elektřinou.

Zajištění paliva a plánování palivových nákladů

V návaznosti na plánování výroby lze očekávat problémy poskytovatelů s plánováním palivových potřeb a palivových nákladů. Roční kontrakty pomáhají poskytovatelům účelně naplánovat potřeby paliva na příští kalendářní rok. Poskytovatelé mohou uzavřít kontrakty na dodávku paliva na další rok. Případný 100% denní trh tuto strategii znemožňuje a může mít dopad do velikosti nabízených služeb, pokud nebude mít poskytovatel palivo k dispozici. Poskytovatelé mohou tuto nejistotu řešit prodáním volného výkonu na trhu se silovou elektřinou nebo zrušením palivových kontraktů a neúčastí na trhu s regulační zálohou. V obou případech hrozí pro společnost ČEPS riziko snížení nabízeného objemu regulačních záloh na denním trhu. Další možností je promítnout náklady případného nevyužití paliva do cen nabízené regulační zálohy, čímž může dojít ke zvýšení cen regulačních záloh pro společnost ČEPS a v konečném důsledku i pro koncové spotřebitele.

Pokrytí lidských zdrojů

Roční výběrová řízení byla pro poskytovatele jednorázovou akcí, na kterou se mohli dostatečně připravit. Při 100 % nákupu na denním trhu by se konala obdoba výběrového řízení každý den, a to i v případě nepracovních dnů. Pokud se tedy poskytovatelé budou chtít účastnit denního trhu, budou nově muset zajistit lidské zdroje pro každodenní činnosti jako je podávání nabídek na denním trhu, rozepsání akceptované regulační zálohy na svých energetických zařízeních a naplánování provozu na základě výsledků denního trhu. Poskytovatelé nemusí mít dostatek lidských zdrojů, aby byli připraveni od 1. ledna 2020 nabízet regulační zálohy v tomto režimu.

f. Predikce dopadů nákupu 100 % objemu regulačních záloh na likviditu nabídek

Likvidita nabídek na denním trhu je úzce spojena s připraveností poskytovatelů nabízet volný výkon pouze na denním trhu. Popis dopadu nákupu 100 % regulační zálohy na denním trhu na poskytovatele je uveden v kapitole 1. e. Ze zmiňovaných dopadů lze

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

předpokládat zvýšenou volatilitu nabízeného objemu regulačních záloh a tomu odpovídající zvýšenou volatilitu cenovou. Společnost ČEPS také eviduje riziko, že v případě nákupu 100 % objemu regulačních záloh na denním trhu může pro některé dny dojít k nepokrytí poptávky. To pro společnost ČEPS znamená nepřijatelné bezpečnostní riziko, vynucování provozu dotčených energetických zařízení, přímé oslovování poskytovatelů, atd.

Dopad na likviditu nabídek na denním trhu má také cena silové elektřiny. V případě vysoké ceny silové elektřiny může pro poskytovatele být výhodnější svůj volný výkon prodat na trzích se silovou elektřinou a neúčastnit se denního trhu s regulačními zálohami. Naopak v období, kdy bude cena se silovou elektřinou nízká, mohou poskytovatelé přistoupit k odstavení svého energetického zařízení, protože usoudí, že provoz za nízké ceny silové elektřiny a prodej zbylého výkonu pro regulační zálohu není výhodný (respektive nejistý). Pro společnost ČEPS to znamená významné bezpečnostní riziko nepokrytí poptávky regulačních záloh.

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

VEDEME ELEKTRINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

ČEPS, a.s., Elektrárenská 774/2, 101 52 Praha 10, tel.: +420 211 044 111, www.ceps.cz
IČO: 25702556, DIČ: CZ25702556, Bankovní spojení: Komerční banka, č. ú.: 19-3312670277/0100
Společnost je zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, oddíl B, vložka 5597

g. Služba FCP – automatická regulace frekvence (dříve PR)

Aktivací FCR nevzniká regulační energie. Služba FCP tudíž není předmětem výjimky dle odst. 9 čl. 6. NAŘÍZENÍ (EU) 2019/943.

h. Dopady při zajištění dostatečných regulačních záloh

Společnost ČEPS připravuje i záložní principy zajištění bezpečnosti elektrizační soustavy, jejichž charakter již ovšem není tržní. Jedná se o přímé oslovení poskytovatelů (při nezajištění dostatečného objemu z denního trhu) a vynucení provozu dle Vyhlášky č. 79/2010, Sb.

Použití těchto netržních postupů v současném nastavení trhu nebylo nikdy potřeba, riziko jejich použití při nákupu 100 % regulačních záloh na denním trhu je oproti tomu pravděpodobné.

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

---

2. Analýza dopadu na snižování nákladů

a. Rozbor nákladů, nakupovaného objemu a průměrných cen regulačních záloh

Je velmi obtížné predikovat ceny při zvýšení nakupovaného objemu regulačních záloh na denním trhu, kde jednoznačně bude docházet k cenové arbitráži s cenou elektřiny na trhu se silovou elektřinou. Rovněž nelze přesně odhadnout, jaký cenový dopad bude mít plné alokování veškerých nákladů poskytovatelů pouze do cen regulačních záloh (při cenách silové elektřiny pod výrobními náklady viz kapitola 1.e.). Ze současných výsledků dlouhodobých kontraktů a denního trhu lze říci, že dlouhodobé kontrakty (DK) jsou za výrazně nižší ceny než kontrakty vzešlé z denního trhu (DT). Tuto skutečnost ilustrují následující dvě tabulky.

	Nakupovaný objem DK [MWh]	Nakupovaný objem DT [MWh]	Celkové náklady DK [Kč]	Celkové náklady DT [Kč]	Průměrná cena DK [Kč/(MW*h)]	Průměrná cena DT [Kč/(MW*h)]
aFRR	2 842 417	158 352	1 940 509 855	170 540 204	682	1 077
mFRR5	4 460 076	5 226	2 234 431 257	15 467 667	501	2 959
mFRR15+	2 614 118	70 258	521 095 240	71 099 220	199	1 012
mFRR15-	1 254 309	63 927	250 460 262	30 389 149	186	475

Tabulka 4: Nakupovaný objem, celkové náklady a průměrné ceny regulačních záloh za rok 2018

	Nakupovaný objem DK [MWh]	Nakupovaný objem DT [MWh]	Celkové náklady DK [Kč]	Celkové náklady DT [Kč]	Průměrná cena DK [Kč/(MW*h)]	Průměrná cen DT [Kč/(MW*h)]
aFRR+	1 897 305	93 630	635 833 042	62 199 703	335	664
aFRR-	1 892 412	81 347	465 680 189	56 749 797	246	698
mFRR5	2 934 074	12 688	1 442 922 350	22 687 486	491	1 788
mFRR15+	1 720 305	44 266	370 537 945	21 766 098	215	491
mFRR15-	1 108 078	39 766	155 751 542	34 726 850	140	873

Tabulka 5: Nakupovaný objem, celkové náklady a průměrné ceny regulačních záloh od 1. ledna 2019 do 31. srpna 2019

b. Pravděpodobný dopad cen regulačních záloh pro účely zajišťování výkonové rovnováhy do cen elektřiny pro konečné zákazníky v roce 2020

Výši nákladů na zajištění dostatečného množství regulačních záloh není společnost ČEPS schopna odhadnout. Dále je potřeba upozornit na skutečnost, že náklady budou mít zcela jistě jiný průběh v jednotlivých ročních obdobích v závislosti na cenách silové elektřiny,

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

neočekávaných odstávkách a opravách energetických zařízení, venkovní teplotě, sezónní spotřebě, atd.

3. Mezinárodní hledisko

a. Standardní produkty regulační zálohy

Nařízení komise (EU) 2017/2195 (dále jen EB GL) zmiňuje standardní produkty, jako harmonizované produkty výkonové rovnováhy definované všemi provozovateli přenosové soustavy za účelem výměny služeb výkonové rovnováhy. EB GL v odst. 2 čl. 25 ukládá všem provozovatelům přenosových soustav vypracovat do dvou let od vstupu nařízení v platnost návrh seznamu standardních produktů regulačních záloh. Tento odstavec určuje datum 18. prosince 2019 pro předložení návrhu ke schválení. V současné době tak standardní produkty pro regulační zálohu nejsou dostupné a ani od 1. ledna 2020 nebudou dostupné.

Zmiňované standardní produkty regulační zálohy jsou určeny pro dobrovolnou výměnu regulační zálohy nebo sdílení záloh dle článků 33 a 38 EB GL a pro účely lokálního nákupu se nemusí využívat.

b. Účast ČEPS na zahraničních dobrovolných výměnách regulační zálohy

---

V současné době je v regulační oblasti společnosti ČEPS připojen dostatek certifikovaných zařízení na pokrytí výpadku největšího zdroje v ČR. Využití domácích regulačních záloh je pro společnost ČEPS bezpečnější než využití zahraničních zdrojů a domácí kapacity jsou v tomto ohledu dostačující a spolehlivé. Tato strategie odpovídá i SOGL, jež definuje minimální požadavky na objem záloh, které musí být zajištěné přímo v dané regulační oblasti.

Společnost ČEPS je zapojena do přípravy a následné implementace metodik pro stanovení přeshraničních přenosových kapacit pro výměnu a sdílení regulačních záloh dle článků 40, 41 a 42 EBGL v rámci ENTSO-E a regionu CORE. Po zavedení metodik pro výměnu a sdílení regulačních záloh bude následovat analýza možností pro společnost ČEPS, v jakém rozsahu bude vhodné se do výměny nebo sdílení regulačních záloh zapojit.

c. Nastavení trhu s regulačními zálohami v DE/AT

Současné nastavení trhu s regulačními zálohami v Německu a Rakousku, kteří nákup regulačních záloh na denním trhu praktikují, nelze v ČR skokově aplikovat zejména z důvodu značně rozdílného přístupu k zajišťování výkonové rovnováhy.

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

Rozdílné přístupy vycházejí zejména ze složení zdrojové základny v jednotlivých zemích, predikovatelnosti výroby s přímým dopadem na zajištění bezpečnosti celého systému a modelu trhu s elektřinou, včetně zúčtování odchylek. Obě zmiňované země při aktivaci veškerých regulačních záloh využívají cenové žebříčky, jelikož energetická zařízení účastníci se trhu se v rámci postupně zaváděných změn a jiného tržního modelu postupně adaptovaly. V ČR je v současné době přechod aktivace aFRR z paralelní (pro-rata) na žebříčkovou teprve v počáteční fázi implementace do řídicího systému a bude dokončen s plánovaným spuštěním evropské platformy pro aFRR v horizontu zhruba 2 let.

Rozdílné požadavky na regulační zálohy se navíc budou v nadcházejících letech standardizovat s postupnou implementací evropských platform pro výměnu regulační energie, která z regulačních záloh vychází. Je tedy vhodné v tomto ohledu vyčkat na budoucí cílové řešení.

Dovolujeme si zároveň upozornit, že ani v těchto zemích nedošlo ke skokovému přechodu z historických dlouhodobých nákupů na 100% nákup na denním trhu. Jednalo se o postupný proces, během kterého se na změny připravovali nejenom provozovatelé přenosových soustav, ale i poskytovatelé, IT systémy a veškeré procesy s tím spojené.

V neposlední řadě v současné době evidujeme i určité problémy se zajišťováním 100 % služeb na denním trhu v Německu vyznačující se velmi vysokými cenami. Německý regulátor současně pracuje na změně systému zajištění regulačních záloh.

4. Monitoring

a. Zpracování roční zprávy za účelem monitoringu

Vzhledem k velkému rozsahu změn nelze určit dopady konkrétních změn na nabízený objem a ceny regulačních záloh v dlouhodobém hledisku. Samotní účastníci trhu nemají zatím dostatek provozních zkušeností s navrženým nastavením a není tedy vhodné proces nákupu regulačních záloh skokově zcela změnit. Společnost ČEPS navrhuje změnu minimální (nezbytně nutnou dle legislativy) se zvýšeným monitorováním nastaveného procesu nákupu regulačních záloh, a to na základě dvouletého zkoumaného období (minimálně na ročním období). Při implementaci změn v postupných krocích pak vždy bude bráno v potaz, zda se historické zkušenosti a výsledky nemohou změnit v důsledku jiných změn na trhu (ceny silové elektřiny, předpisy upravující požadavky na energetická zařízení typu BAT/BREF, jiná regulační omezení, atd.).

Po implementaci připravovaných změn na trhu s regulačními zálohami by měl monitoring každoročně vyhodnocovat dopady na bezpečnost provozu soustavy, dopady na účastníky

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

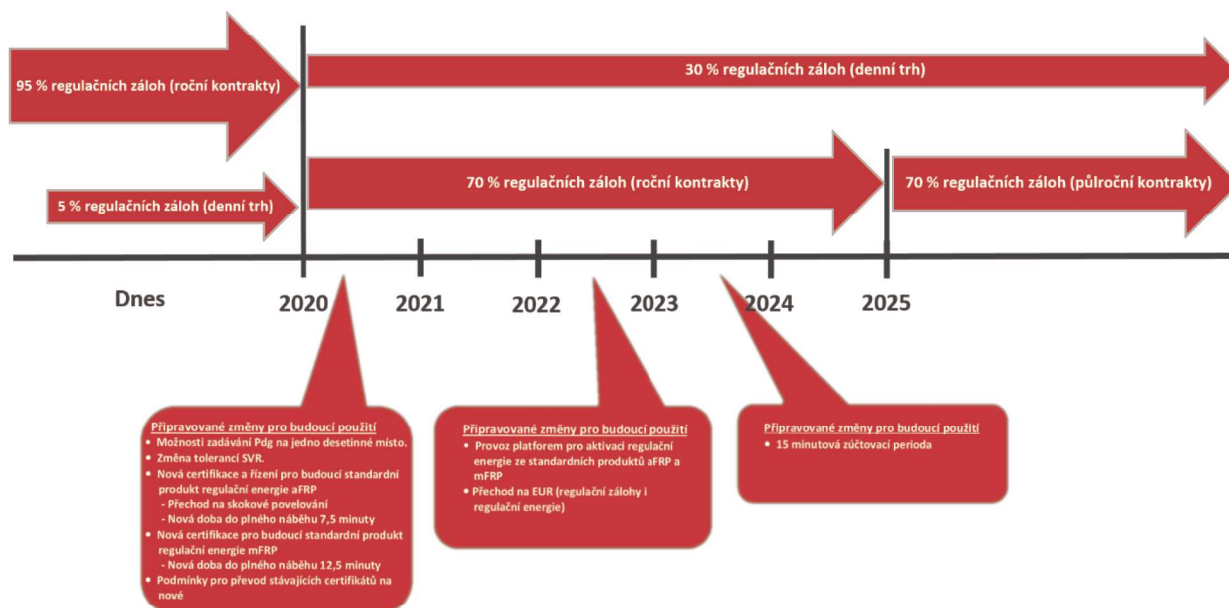

trhu a dopad cen regulačních záloh do cen elektřiny pro konečné zákazníky. Monitoring bude zasílán Energetickému regulačnímu úřadu.

Obsahem monitoringu za účelem případné revize již implementovaných změny a vyhodnocení připravenosti trhu na další změny budou následující oblasti:

- nabízené ceny a objemy v dlouhodobých výběrových řízeních,
- nabízené ceny a objemy na denním trhu,
- celkové náklady v dlouhodobých výběrových řízeních,
- celkové náklady na denním trhu,
- vyhodnocení pokrytí poptávky na denním trhu,
- nevyužitý nabízený objem regulačních záloh na denním trhu,
- ceny nevyužitého nabízeného regulačního objemu,
- aktualizovaný cílový model nákupu regulační zálohy.

b. Dlouhodobý cílový model

Obrázek 7: Indikativní časová osa plánovaných změn

Cílový model zajištění nákupu regulačních záloh bude vždy vycházet z platné legislativy a zajištění bezpečnosti provozu elektrizační soustavy ČR, včetně využití nezbytných výjimek, které bude legislativa umožňovat. Pro budoucí cílový model je nezbytné využít zkušenosti z rozšířeného nákupu na denním trhu. Společnost ČEPS musí respektovat

VEDEME ELEKTŘINU NEJVYŠŠÍHO NAPĚTÍ

evropské, ale i české právní normy, které mají mnoho z evropských pravidel náležitě transponovat.

5. Zdůvodnění navrhované varianty 30 % objemu regulačních záloh nakupovaného na denním trhu

Na základě výše uvedeného a především z pohledu základního úkolu společnosti ČEPS zajistit spolehlivý a bezpečný provoz elektrizační soustavy ČR a s tím spojená rizika nemůže společnost ČEPS navrhnout jakýkoliv jiný procentní poměr nákupu než 30 % objemu regulačních záloh na denním trhu a 70 % objemu regulačních záloh v dlouhodobých kontraktech.

